

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **29 listopada 2012 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska
	Sędziowie:	SSA Marta Pańczyk-Kujawska SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **29 listopada 2012 r.**

na rozprawie

sprawyz wniosku **W. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **3 lipca 2012 r.** sygn. akt **III U 370/12**

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej .

Sygn. akt III AUa 862/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 listopada 2012r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 9.03.2012r. odmówił wnioskodawcy W. W. ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, dochodzonego wnioskiem z dnia 30 listopada 2011r., w trybie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 .02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 184 oraz art. 39 w/w ustawy organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia jednego z koniecznych warunków nabycia prawa do dochodzonego świadczenia jako, że na dzień 31 grudnia 1998r. nie udokumentował wymaganego okresu pracy górniczej, o której mowa w art. 39 ustawy. Wnioskodawca na dzień 1.01.1999 r. udowodnił 4 lata 3 miesiące i 26 dni pracy górniczej, co nie powoduje obniżenie wieku emerytalnego. Nie została uznana za udowodnioną praca górnicza w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Specjalistycznym (...)S.A. w K. w okresie od 2.09.1985r. do 31.08.1994r., tj. 8 lat, 9 miesięcy i 26 dni, gdyż w zasobach archiwum zakładowego O. U. G. w K. nie odnaleziono dokumentacji dotyczącej zaliczenia Przedsiębiorstwa Specjalistycznego (...)S.A. w K. do grupy zakładów pracy wykonujących roboty górnicze.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca W. W. domagał się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Wskazał, że ZUS błędnie nie uznał jego okresu pracy w Przedsiębiorstwie Specjalistycznym Górnictwa(...)(...) S.A. w K. jako okresu pracy górniczej. Twierdził, że Firma „(...) S.A. była uwzględniona w rejestrze w okresie od 2.09.1985r. do 31.08.1994r. do firm górniczych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie podkreślił, że wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 13 lat, 2 miesiące i 21 dni.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 3 lipca 2012r., sygn. akt III U 370/12 oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca, ur.(...), złożył w dniu 30.11.2011r. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym w związku z pracą górniczą. Do wniosku dołączył świadectwo pracy wystawione przez Przedsiębiorstwo Specjalistyczne (...) S.A. w K., z treści którego wynikało, że w okresie od 2.09.1985r. do 31.12.2000r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Specjalistycznym (...)S.A. O. R. W. M., jako pomocnik wiertacza na polach górniczych w Kopalni (...)

Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy ogólną liczbę okresów składkowych i nieskładkowych wynoszącą ponad 25 lat oraz okres pracy górniczej w wymiarze 4 lata, 3 miesiące i 26 dni. Jednak nie zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej okresu wykonywania pracy na stanowisku pomocnika wiertacza w Przedsiębiorstwie Specjalistycznym Górnictwa (...)w K. od 2.09.1985r. do 31.08.1994r. z uwagi na fakt, że zakład ten nie był wpisany na listę zakładów pracy wykonujących roboty górnicze.

W okresie pracy w Przedsiębiorstwie Specjalistycznym Górnictwa (...) w K. wnioskodawca zatrudniony był jako pomocnik wiertacza i wykonywał pracę na polu górniczym, gdzie dokonywano odwiertów na rzecz Kopalni (...) Wnioskodawca był jednym z członków urządzenia wiertniczego służącego do dowiercania się do złoża siarki.

Na podstawie akt osobowych wnioskodawcy oraz akt rentowych Sąd ustalił, że wnioskodawca udowodnił na dzień 31.12.1998r. - 13 lat, 2 miesiące i 21 dni pracy w warunkach szczególnych.

Jak wynika z zaświadczenia O. U. G. w K. i K. Przedsiębiorstwo Specjalistyczne „(...) S.A. nie było wpisane na listę zakładów pracy wykonujących roboty górnicze, a zatem w ocenie Sądu I instancji wnioskodawca nie spełnił warunków do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury przewidzianej w art. 39 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił co najmniej 5 - ciu lat pracy górniczej, udowodnił natomiast 4 lata, 3 miesiące i 26 dni.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia Sąd wskazał przepisy art. 39 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Powyższy wyrok Sądu I instancji zaskarżył apelacją pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając naruszenie art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z pkt 22 i 23 załącznika nr 1 „Wykazu stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki, w otworowych kopalniach siarki oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki uważa się za pracę górniczą” do rozporządzenia MPiPS z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określania niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995r., Nr 2, poz. 8) poprzez ich błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, naruszenie art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż wnioskodawca nie udowodnił co najmniej pięciu lat pracy górniczej, naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów oraz błąd w ustaleniach faktycznych przez przyjęcie, że wnioskodawca nie był zatrudniony w przedsiębiorstwie wykonującym roboty górnicze dla kopalni otworowej siarki.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji naprowadzał, że Sąd nieprawidłowo przyjął, że skoro Przedsiębiorstwo Specjalistyczne (...)S.A. nie było zaliczone do określonego rodzaju lub grupy zakładów górniczych przez Okręgowy Urząd Górniczy w K. i przez O. U. G. w K., to wnioskodawca nie wykonywał pracy górniczej w okresie od 2.09.1985r. do 31.08.1994r. Wskazał również, że ze znajdującego się w aktach sprawy świadectwa pracy wnioskodawcy w sposób jednoznaczny wynika, że ubezpieczony był w spornym okresie zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A., gdzie wykonywał prace górnicze w okresie od 2.09.1985r. do 30.06.1994r. jako pomocnik wiertacza na polach górniczych kopalni otworowej siarki oraz w okresie od 1.07.1994r. do 31.12.2000r. jako wiertacz na polach górniczych kopalni otworowej siarki na terenie Kopalni (...).

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest uzasadniona i skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wydany wyrok jest bowiem - w ocenie Sądu Apelacyjnego - orzeczeniem przedwczesnym. W sprawie nie zostały wyjaśnione istotne okoliczności pozwalające na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia, a co za tym idzie na kontrolę jego prawidłowości przez Sąd II instancji.

W przedmiotowej sprawie spór dotyczył prawa wnioskodawcy W. W. do emerytury, o której stanowi art. 184 w zw. z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a ściślej oceny, czy praca świadczona przez niego na rzecz Przedsiębiorstwa Specjalistycznego (...)S.A. w okresie od 2.09.1985r. do 31.08.1994r. była pracą kwalifikowaną jako praca górnicza.

Sąd podziela argumenty zawarte w apelacji odnośnie nie przeprowadzenia postępowania dowodowego w pełnym zakresie.

Stosownie do powołanego przepisu art. 39 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonemu, urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949r., spełniającemu warunek określony w art. 27 pkt 2 i niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury na podstawie art. 34, który ma co najmniej 5 lat:

1)pracy górniczej, o której mowa w art. 36 ust. 1, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albo

2)pracy górniczej, o której mowa w art. 36 ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki,

wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 pkt 1, obniża się o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat.

W myśl zaś przepisu art. 36 ust. 1 (obecnie art. 50 c pkt 4) w/w ustawy między innymi za pracę górniczą uważa się zatrudnienie: na odkrywce w kopalniach siarki

i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Z kolei rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. (Dz. U. z 1995r., Nr 2, poz. 8) zawiera w załączniku wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki, w otworowych kopalniach siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki uważa się za pracę górniczą, w tym w pkt 22- wiertacz na polach górniczych, a w pkt 23 –pomocnik wiertacza.

W. W. do wniosku o emeryturę dołączył między innymi świadectwo pracy ze stycznia 2001r. wystawione przez Przedsiębiorstwo Specjalistyczne „(...)S.A. w K., z którego wynikało, że w okresie od dnia 2.09.1985r. do 31.12.2000r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą /zał. 1 poz. 23 do rozporządzenia MPiPS z dnia 23.12.1994r./ na stanowisku pomocnik wiertacza na polach górniczych na terenie Kopalni(...)oraz od dnia 1.07.1994r. do dnia 31.12.2000r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę wiertacza na polach górniczych jak wyżej /zał. 1 poz. 22 do rozporządzenia MPiPS z dnia 23.12.1994r./.

Jednak zarówno organ rentowy jak i Sąd I instancji prowadząc postępowanie wyjaśniające uznali, że zebrane dowody wskazują, iż przedsiębiorstwo zatrudniające nie jest zakładem górniczym, a zakres prac wnioskodawcy nie jest związany z robotami górniczymi.

Pojęcie „praca górnicza” generalnie oznacza okres zatrudnienia górnika pod ziemią oraz na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, tj. okresy pracy górniczej wymienione w art. 50c ust. 1 wykonywane co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy (wymóg określony w art. 50b). Za pracę górniczą uznaje się nie tylko pracę wykonywaną przez pracowników przedsiębiorstw montażowych pod ziemią na rzecz kopalń określonych w art. 50c ust. 1 pkt 1, lecz również pracę świadczoną na odkrywkach w kopalniach siarki i węgla brunatnego na podstawie art. 50c ust. 1 pkt 4 w zw. z § 1-2 rozp. w sprawie pracy górniczej i załącznikami nr 1-2 do tego rozporządzenia. Ponadto, zgodnie z wyrokami SN: z dnia 25 marca 1998 r., II UKN 570/97 (OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213) i z dnia 22 marca 2001 r., II UKN 263/00 (OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553, notka), o uznaniu danej pracy za pracę górniczą przesądzają obowiązki wykonywane faktycznie przez pracownika, a nie treść umowy o pracę.

Z kolei rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym... (Dz. U. z 1995r., Nr 2, poz. 8) zawiera w załączniku wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki, w otworowych kopalniach siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki uważa się za pracę górniczą, w tym w pkt 23 – pomocnik wiertacza na polach górniczych w kopalni otworowej.

W ocenie tutejszego Sądu powyższe skutkować musi uznaniem wydanego przez Sąd I instancji orzeczenia za przedwczesne i uchynieniem sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy. Zgromadzony bowiem materiał dowodowy nie pozwalał na jednoznaczne przesądzenie, czy wnioskodawca spełnia lub nie warunki do uzyskania dochodzonego prawa, a w szczególności czy legitymuje się wymaganym 5 – letnim okresem pracy górniczej.

Stwierdzić należy, że Sąd I instancji za ZUS- em przyjął, że Przedsiębiorstwo Specjalistyczne (...)nie było wpisane na listę zakładów wykonujących roboty górnicze. Jednakże nie poczynił żadnych ustaleń, aby wyjaśnić tę kwestię. Dalej wskazać należy, że wnioskodawca przedstawił dwa świadectwa pracy, jedno wydane przez Przedsiębiorstwo Specjalistyczne (...)S.A., a drugie przez Przedsiębiorstwo W. I. „(...)”(k.15 i k. 17 akt emerytalnych). Świadectwa te dotyczą różnych okresów zatrudnienia od 2.09.1985 r. do 31.12.2000 r. oraz od 1.01.2001 r. do 31.08.2005 r., Sąd Okręgowy nie zauważył tych różnic i na str. 4 uzasadnienia stwierdza, że z zaświadczeń Okręgowego Urzędu Górniczego w K. i K. wynika, że Przedsiębiorstwo Specjalistyczne „(...)”S.A. nie było wpisane na listę zakładów pracy wykonujących roboty górnicze.

Ze względu na przedmiot postępowania w niniejszej sprawie interesująca będzie ocena świadectwa wystawionego przez Przedsiębiorstwo Specjalistyczne (...)S. A. z dnia 1.01.2001 r. (k. 15), jednakże zaświadczenia Okręgowego Urzędu Górniczego w K. z 27.02.2012 r. (k. 133), ani w K. z 27.07.2010 r. (k.137) nie dotyczą tego podmiotu (to ostatnie dotyczy Przedsiębiorstwa Górnictwa Surowców(...)w K. – wydaje się poprzednika prawnego Przedsiębiorstwa Specjalistycznego (...)S. A).

Z akt osobowych wnioskodawcy wynika, że O. U. G.w K. w dniu 12.04.1994 r. zatwierdził W. W. na stanowisko wiertacza zmianowego, a decyzja ta została doręczona Przedsiębiorstwu Specjalistycznemu Górnictwa Surowców (...)w K..

Powyższa decyzja nasuwa wątpliwości co do wiarygodności pisma Dyrektora O. U. G. w K. z 27.07.2010 r. i obliguje do dalszego szczegółowego wyjaśnienia statusu zakładu pracy wnioskodawcy w spornym okresie.

Dlatego obowiązkiem Sądu Okręgowego przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie przeprowadzenie stosownych wywiadów w Urzędach Górniczych odnośnie zaliczenia Przedsiębiorstwa Specjalistycznego(...)S.A. Oddziału Robót (...) M. z/s w J. do zakładów wykonujących roboty górnicze . Ustalenie to będzie stanowiło podstawę do dalszych rozważań czy wnioskodawca przepracował 5 lat na odkrywce siarki, aby spełnić warunki do uzyskania emerytury w obniżonym wieku i o ile lat ulegnie obniżeniu jego wiek emerytalny zgodnie z przepisem art. 39 pkt 2 ustawy emerytalno – rentowej.

Przeprowadzenie postępowania w sposób wyżej określony, następnie ocena jego wyników i na jej podstawie wyciągnięte wnioski, będą mogły z kolei stanowić podstawę ustaleń dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy (nie wykluczając oczywiście możliwości przeprowadzenia innych – czy to zawnioskowanych przez strony, czy też dopuszczonych przez Sąd z urzędu - dowodów) , a wydany wyrok będzie mógł być poddany kontroli Sądu II instancji, w sytuacji złożenia apelacji przez którąkolwiek ze stron.

W świetle wyżej naprowadzonych okoliczności - skoro wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego, praktycznie na nowo w całości - na podstawie art. 386 § 4 kpc, orzeczono jak w sentencji.

(...)

(...)